

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2018. gada 21. martā
(OR. en)

7407/18

**Starpiestāžu lieta:
2018/0060 (COD)**

JAI 246
JUSTCIV 70
EF 86
EJUSTICE 19
ECOFIN 271
DRS 16
COMPET 177
EMPL 121
SOC 161
CODEC 429
IA 73

PRIEKŠLIKUMS

Sūtītājs:	Direktors <i>Jordi AYET PUIGARNAU</i> kungs, Eiropas Komisijas ģenerālsekretāra vārdā
Saņemšanas datums:	2018. gada 14. marts
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs <i>Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN</i> kungs
K-jas dok. Nr.:	COM(2018) 134 final
Temats:	Priekšlikums – EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA, ar ko attiecībā uz zaudējumu seguma minimumu nerezultatīviem riska darījumiem groza Regulu (ES) Nr. 575/2013

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2018) 134 *final*.

Pielikumā: COM(2018) 134 *final*

Briselē, 14.3.2018
COM(2018) 134 final

2018/0060 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

**ar ko attiecībā uz zaudējumu seguma minimumu nerezultatīviem riska darījumiem
groza Regulu (ES) Nr. 575/2013**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

{SWD(2018) 73 final} - {SWD(2018) 74 final}

PAPASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Šis priekšlikums ir svarīga daļa no darba, kas tiek veikts, lai stiprinātu Eiropas ekonomikas un monetāro savienību (EMS). Vairāk integrēta finanšu sistēma palielinās EMS noturību pret nelabvēlīgiem satricinājumiem, pārrobežu mērogā atvieglojot privātā sektora veiktu riska dalīšanu, vienlaikus mazinot vajadzību pēc publiskā sektora veiktas riska dalīšanas. Lai sasniegtu šos mērķus, ES ir jāpabeidz banku savienības izveide un jāievieš visi kapitāla tirgu savienības (KTS) elementi. Komisijas 2017. gada 11. oktobra paziņojumā¹ ir izklāstīta virzība uz to, lai pabeigtu banku savienības izveidi, paralēli veicinot risku mazināšanu un risku dalīšanu; tā ir daļa no EMS stiprināšanas ceļveža, ar ko Komisija nāca klajā 2017. gada 6. decembrī.²

Problēmu risināšana saistībā ar ieņēmumus nenesošu aizdevumu (INA) un nerezultatīvu riska darījumu (NRD)³ lielo apjomu, kā arī ar to iespējamo uzkrāšanos nākotnē ir svarīga daļa no Savienības centieniem turpināt mazināt riskus banku sistēmā un dot bankām iespēju pārorientēties uz uzņēmumu un iedzīvotāju kreditēšanu. Notiekošās diskusijas Padomē liecina, ka, lai pabeigtu banku savienības izveidi, kas ir viena no galvenajām Vadītāju programmas prioritātēm, ir būtiski turpināt risināt ar INA saistītās problēmas.

Liels INA apjoms var ietekmēt banku darbības rezultātus galvenokārt šādos divos veidos. Pirmkārt, INA bankai rada mazākus ienākumus nekā rezultatīvie aizdevumi un tādējādi samazina bankas rentabilitāti, un var izraisīt zaudējumus, kas samazina tās pašu kapitālu. Vissmagākajos gadījumos šī iedarbība var negatīvi ietekmēt bankas pastāvētspēju, kas potenciāli var ietekmēt finanšu stabilitāti. Otrkārt, INA vajadzībām tiek nodarbināti ievērojami bankas resursi – gan cilvēkresursi, gan finansiālie līdzekļi. Tas mazina bankas spēju aizdot, tai skaitā maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU).

Kredītu piedāvājuma samazinājums īpaši ietekmē MVU, jo tie uz banku aizdevumiem paļaujas daudz lielākā mērā nekā lielākas komercsabiedrības, tādējādi ietekmējot ekonomikas izaugsmi un jaunu darbvietu radīšanu. Banku aizdevumi bieži vien ir pārmērīgi dārgi, un to banku aizdevumu apjomu, kuri piešķirti MVU, smagi ietekmēja 2008. gada finanšu krīze. Tas ierobežo MVU attīstību un izaugsmi.

¹ Paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Centrālajai bankai, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par banku savienības izveides pabeigšanu, COM(2017) 592 *final*, 11.10.2017.

² Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei un Eiropas Centrālajai bankai “Turpmāki pasākumi ekonomiskās un monetārās savienības izveides pabeigšanai: ceļvedis”, COM(2017) 821 *final*, 06.12.2017.

³ NRD ietver INA, ieņēmumus nenesošus parāda vērtspapīrus un ieņēmumus nenesošus ārpusbilances posteņus. INA veido lielāko daļu no NRD, un šo terminu parasti izmanto, runājot par visu NRD kopumu. Ar INA apzīmē aizdevumu, kurā aizņēmējs saskaras ar grūtībām veikt regulārus maksājumus to procentu samaksai vai pamatsummas (kapitāla) atmaksai. Kad maksājumi ir kavēti par vairāk nekā 90 dienām vai kad tiek novērtēts, ka aizņēmējs drīzāk nespēs atmaksāt aizdevumu, tas tiek klasificēts kā INA.

Labi attīstīti otrreizējie INA tirgi ir arī viena no labi funkcionējošas KTS sastāvdaļām.⁴ Viens no galvenajiem mērķiem, kuri virza Komisijas prioritāti – izveidot KTS, ir nodrošināt jaunus finansējuma avotus ES uzņēmumiem, MVU un it īpaši strauji augošām, inovatīvām komercsabiedrībām. Lai gan KTS projektā galvenā uzmanība ir pievērsta tam, lai uzlabotu nebanku finansējuma pieejamību ES uzņēmumiem un tā dažādošanu, tajā tiek atzīts, ka bankām ir svarīga loma ES ekonomikas finansēšanā. Tādēļ vienam no KTS darba virzieniem ir mērķis uzlabot banku spēju aizdot uzņēmumiem, tai skaitā stiprinot to spēju atgūt vērtību no nodrošinājuma, kas sniegts, lai nodrošinātu aizdevumus.

Liela INA apjoma problēma jārisina, izmantojot vispusīgu pieeju. Lai gan primārā atbildība par lielā INA apjoma problēmas risināšanu paliek bankām un dalībvalstīm⁵, pašreizējā INA apjoma samazināšanai un turpmākas INA pārmērīgas uzkrāšanās novēršanai nepārprotami ir arī Savienības dimensija, ņemot vērā savstarpējo saistību ES banku sistēmā un it īpaši eurozonas banku sistēmā. Konkrētāk, dalībvalstis ar lielu INA apjomu potenciāli var nelabvēlīgi ietekmēt arī ES ekonomiku kopumā – gan finanšu stabilitātes, gan ekonomikas izaugsmes ziņā.

Tas, ka ir nepieciešams rīkoties izlēmīgi un vispusīgi, ir atzīts “Rīcības plānā, kā risināt ienākumus nenesošu aizdevumu problēmu Eiropā”, ko *ECOFIN* padome apstiprināja 2017. gada 11. jūlijā. Rīcības plānā ir izklāstīta vispusīga pieeja, kurā galvenā uzmanība pievērsta savstarpēji papildinošu, četrās jomās īstenojamu politikas pasākumu kombinācijai: i) banku uzraudzība un regulēšana, ii) pārstrukturēšanas, maksātnespējas un parādu atgūšanas regulējuma reforma, iii) otrreizējo tirgu attīstīšana problemātiskiem aktīviem un iv) banku sistēmas pārstrukturēšanas veicināšana. Šajās jomās ir jāveic valsts mēroga pasākumi un attiecīgā gadījumā arī Savienības mēroga pasākumi. Daži pasākumi spēcīgāk ietekmēs to, kā bankas novērtē riskus pirms sākotnējā darījuma ar aizņēmēju, savukārt citi veicinās to, ka INA tiek ātri atzīti un labāk pārvaldīti, un vēl citi pasākumi palielinās šādu INA tirgus vērtību. Šie pasākumi savstarpēji pastiprina viens otru, un tie nebūtu pietiekoši iedarbīgi, ja tos īstenotu atsevišķi.

Šis priekšlikums, kopā ar citiem Komisija izvirzītiem pasākumiem, kā arī vienotā uzraudzības mehānisma (VUM) un Eiropas Banku iestādes (EBI) veiktās darbības ir galvenie šo centienu elementi. Apvienojot vairākus savstarpēji papildinošus pasākumus, Komisija palīdz radīt pienācīgu vidi bankām, kurā būtu iespējams risināt jautājumus saistībā ar to bilancēs esošajiem INA un mazināt risku, ka INA uzkrāsies arī turpmāk.

Bankām būs pienākums atlikt pietiekamus resursus, tiklīdz jauni aizdevumi kļūst ieņēmumus nenesoši, radot pienācīgu stimulu risināt INA jautājumus jau agrīnā stadijā un novērst pārāk lielu INA apjoma uzkrāšanos.

Ja aizdevumi kļūst ieņēmumus nenesoši, efektīvāki piedziņas mehānismi attiecībā uz nodrošinātiem aizdevumiem dos bankām iespēju risināt ar INA saistītās problēmas, ievērojot pienācīgus aizsardzības pasākumus attiecībā uz pārādniekiem.

Ja neatkarīgi no tā INA apjoms kļūst pārāk liels – kā tas pašlaik ir dažās bankās un dažās dalībvalstīs – bankas spēs tos pārdot efektīvos, konkurētspējīgos un pārdzamos otrreizējos

⁴ Eiropas Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai: “Pabeidzot kapitāla tirgu savienības izveidi līdz 2019. gadam – laiks paātrināt īstenošanu”, COM(2018) 114.

⁵ Eiropas pusgada (semestra) ietvaros Komisija šo lietu ir konsekventi norādījusi attiecīgajām dalībvalstīm.

tirgos citiem tirgus dalībniekiem. Uzraudzības iestādes šajā ziņā tām sniegs ieteikumus, izmantojot savas pašreizējās pilnvaras attiecībā uz konkrētām bankām (tā dēvētās 2. pīlāra pilnvaras, kas noteiktas Kapitāla prasību direktīvā (KPD)⁶. Ja INA ir kļuvuši par nozīmīgu un plaši izplatītu problēmu, dalībvalstis var valsts mērogā izveidot aktīvu pārvaldīšanas sabiedrības vai veikt citus pasākumus pašreizējo valsts atbalsta un banku noregulējuma noteikumu ietvaros.

Šajā priekšlikuma ir paredzēts normatīvs prudenciālais atbalsta mehānisms kā līdzeklis pret tādu INA turpmāku pārmērīgu uzkrāšanos, kuriem banku bilancēs nav pietiekama zaudējumu seguma. Šis pasākums papildina vairākus citus pasākumus, ar kuriem Komisija šodien iepazīstina savā paziņojumā “Otrais progressa ziņojums par ienākumus nenesošu aizdevumu Eiropā samazināšanu”⁷. Lai palīdzētu bankām labāk pārvaldīt INA, Komisija nāk klajā arī ar atsevišķu priekšlikumu i) pilnveidot nodrošināto kreditoru aizsardzību, dodot tiem iespēju izmantot efektīvākas metodes par to, kā ārpus tiesas atgūt savu naudu, kas ar nodrošinātu aizdevumu aizdota komerciāliem aizņēmējiem, un ii) likvidēt šķēršļus, kas trešām personām kavē veikt kredītu apkalpošanu, un kredītu nodošanas ierobežojumus lai vairāk attīstītu INA otrreizējos tirgos. Dalībvalstīm tiek sniegti arī ieteikumi par to, kā tās attiecīgā gadījumā var izveidot valsts mēroga aktīvu pārvaldīšanas sabiedrības (APS), pilnā mērā ievērojot ES banku nozares un valsts atbalsta noteikumus. APS plānā sniegti praktiski ieteikumi par valsts mēroga APS izveidi un uzbūvi, izmantojot paraugpraksi no dalībvalstīs pagājušos gados gūtās pieredzes.⁸

Šīs iniciatīvas savstarpēji pastiprina viena otru. Normatīvais prudenciālais atbalsta mehānisms nodrošina, ka kredītzaudējumi no turpmākiem INA būs pietiekoši segti, kas atvieglos to noregulējumu vai pārdošanu. Ar APS plānu tiek sniegta palīdzība dalībvalstīm, kas to vēlas, pārstrukturēt savas bankas, izveidojot aktīvu pārvaldīšanas sabiedrības, kas nodarbojas ar INA. Šo iedarbību papildina ierosinājumi pilnveidot INA otrreizējo tirgu, jo tas pieprasījumu pēc INA padarītu konkurētspējīgāku un palielinātu to tirgus vērtību. Papildus tam paātrināta piedziņa pret nodrošinājumu kā ātrs mehānisms nodrošinājuma vērtības saņemšanai mazina INA noregulējuma izmaksas.

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/36/ES (2013. gada 26. jūnijs) (OV L 176, 338. lpp.).

⁷ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Centrālajai bankai “Otrais progressa ziņojums par ienākumus nenesošu aizdevumu Eiropā samazināšanu”, ierakstīt COM numuru, tiklīdz tas būs pieejams.

⁸ Ierakstīt SWD numuru, tiklīdz tas būs pieejams.

- **Saskaņība ar spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Saskaņā ar piemērojamo grāmatvedības regulējumu attiecībā uz NRD ir jāveido uzkrājumi. Ir sagaidāms, ka ar jauno starptautisko finanšu pārskatu standartu (9. SFPS), ko Eiropas Savienībā piemēro kopš 2018. gada 1. janvāra, tiks palīdzēts risināt atliktu un nepietiekamu uzkrājumu problēmu, jo tas darbojas, balstoties uz pieeju “sagaidāmie zaudējumi”. Tomēr ar jauno standartu tiek ieviestas tikai nelielas izmaiņas attiecībā uz finanšu aktīviem, kuri kļuvuši ieņēmumus nenesoši (nerezultatīvi). Papildus tam grāmatvedības standarti, tostarp 9. SFPS, paredz vispārīgus principus un pieejas par uzkrājumu apmēra konstatēšanu attiecībā uz kredītzaudējumiem, nevis detalizētus noteikumus. Lai gan pieejami ieteikumi par to piemērošanu, grāmatvedības standarti parasti pieļauj izvēles iespēju attiecībā uz sagaidāmo kredītzaudējumu apmēra konstatēšanu rezultatīviem un nerezultatīviem riska darījumiem, citstarp attiecībā uz aplēsi par sagaidāmām nākotnes naudas plūsmām saistībā ar nodrošinājumu vai galvojumiem un līdz ar to, attiecībā uz uzkrājumu apmēra konstatēšanu.

Saskaņā ar KPD izveidotā prudenciālā regulējuma 2. pīlāru kompetentās iestādes (t. i., uzraudzības iestādes) var ietekmēt finanšu iestādes politiku par uzkrājumu veidošanu, un paredzēt konkrētas korekcijas pašu kapitāla aprēķinā par katru konkrēto gadījumu.⁹ tomēr dažādās dalībvalstīs un bankās nevar tikt piemērots viens saskaņots (minimuma) režīms. 2. pīlāra pasākumus piemēro pēc kompetentās iestādes ieskata un par katru konkrēto gadījumu pēc tam, kad novērtējumā no uzraudzības skatpunkta konstatēts, ka finanšu iestādes politika par uzkrājumu veidošanu nav atbilstīga vai ir nepietiekami piesardzīga.

Jāsecina, ka uz zaudējumiem no kredītriska darījumiem (tostarp NRD) attiecas gan grāmatvedības standarti, gan prudenciālais normatīvais regulējums. Tomēr nedz grāmatvedības, nedz prudenciālajā regulējumā pašlaik nav paredzēts kopīgs minimuma režīms, kas iedarbīgi novērstu nepietiekami segto NRD uzkrāšanos.

Padome savā rīcības plānā aicināja Komisiju apsvērt prudenciālus atbalsta mehānismus, ar kuriem tiktu risināts jautājums par potenciāli nepietiekamu uzkrājumu veidošanu un kuri būtu piemērojami jaunizsniegtiem aizdevumiem. Šādi normatīvi atbalsta mehānismi varētu izpausties kā NRD obligāta prudenciāla atskaitīšana no pašu kapitāla, pēc vispiemērotākās kalibrācijas novērtēšanas atbilstoši starptautiskajai praksei.

NRD, kuriem izveidoti nepietiekami uzkrājumi, drīzāk paliks banku bilancēs, tām mēģinot novērst vai atlikt zaudējumu atzīšanu (pieeja “nogaidīt un vērot”). Nepietiekamu uzkrājumu veidošana un iecietība pret zaudējumiem ir galvenie šķēršļi parādu pārstrukturēšanai un aktīvu pārdošanai, jo bankas var atlikt pārstrukturēšanu vai samazināt parādsaistību īpatsvaru, lai izvairītos no zaudējumu atzīšanas. Ir konstatēts, ka kavējumi zaudējumu atzīšanā veicina kredītēšanas apjoma mazināšanos, jo tie vēl vairāk palielina spiedienu uz bankām spriedzes apstākļos (t. i., kad iestājas zaudējumi un regulatīvās pašu kapitāla prasības kļūst saistošas pilnā mērā) palielināt uzkrājumus.

Atbildot uz *ECOFIN* padomes pieprasījumu Komisija veica mērķtiecīgu apspriešanos un sagatavoja ietekmes novērtējumu, secinot, ka, lai novērstu NRD turpmāku uzkrāšanos, ir lietderīgi ieviest prudenciālu minimuma režīmu normatīva atbalsta mehānisma veidā attiecībā uz jaunuzsāktiem riska darījumiem, kas pēcāk kļūst nerezultatīvi. Ar ierosinātajiem

⁹ Komisija šo pilnvaru tvērumu precizēja savā ziņojumā, kurā pārskatīta vienotā uzraudzības mehānisma (VUM) darbība, sk. COM(2017) 591 *final*.

grozījumiem Kapitāla prasību regulā (KPR)¹⁰, kas tieši piemērojama visām finanšu iestādēm Eiropas Savienībā, izveidots regulējums attiecībā uz prudenciālu atbalsta mehānismu jaunuzsāktiem riska darījumiem, kuri kļūst nerezultatīvi, ar terminētiem prudenciāliem atskaitījumiem no pašu kapitāla. Šā atbalsta mehānisma mērķi ir:

- samazināt riskus saistībā ar finanšu stabilitāti, kuri izriet no nepietiekami segtajiem NRD, izvairoties no šādu NRD uzkrāšanās vai apjoma pieauguma, bet saspringtos tirgus apstākļos – no potenciāli negatīvas netiešas ietekmes; un
- nodrošināt, ka finanšu iestādēm ir pietiekams zaudējumu segums attiecībā uz NRD, tādējādi nodrošinot to rentabilitāti, kapitālu un finansējumu izmaksas spriedzes apstākļos. Tas savukārt nodrošinātu, ka mājsaimniecībām un uzņēmumiem ir pieejams stabils, mazāk prociklisks finansējums.

Tas papildinātu i) grāmatvedības standartu piemērošanu attiecībā uz uzkrājumu veidošanu aizdevuma zaudējumu segšanai attiecībā uz NRD un ii) esošo 2. pīlāra uzraudzības pilnvaru izmantošanas pēc kompetentās iestādes veikta individuāla novērtējuma.

Tādējādi finanšu iestādēm būs jāturpina atzīt uzkrājumi atbilstoši savam novērtējumam un piemērojamiem grāmatvedības standartiem. Šie uzkrājumi, tai skaitā potenciāli to palielinājumi saskaņā ar 9. SFPS, pilnā apmērā tiks ņemti vērā prudenciālā atbalsta mehānisma vajadzībām. Ja uzkrājumu un citu korekciju kopsumma nav pietiekama, lai segtu zaudējumus no NRD līdz kopīgām minimuma līmenim, būtu piemērojams prudenciālā atbalsta mehānisms un būtu nepieciešams starpību atskaitīt no pirmā līmeņa pamata kapitāla (CET1) posteņiem. Ja kompetentās iestādes katrā konkrētā gadījumā pārliecinās par to, vai neatkarīgi no prudenciālā atbalsta mehānisma piemērošanas attiecībā uz NRD (saskaņā ar šo regulu) konkrētas finanšu iestādes NRD nav pietiekoši segti, tās var izmantot savas 2. pīlārā paredzētās uzraudzības pilnvaras.

Nolūkā nodrošināt konsekveni prudenciālajā regulējumā, ierosinātais 1. pīlāra režīms ir balstīts uz definētiem terminiem un jēdzieniem, kas jau tiek izmantoti pārskatu sniegšanā uzraudzības vajadzībām. NRD jēdziens, kas tiek ieviests ar šo grozījumu, tāpat kā pārskatīšanas kritēriji saskan ar Komisijas Īstenošanas regulā (ES) Nr. 680/2014¹¹ lietoto jēdzienu, kas jau plaši tiek izmantots pārskatu sniegšanā uzraudzības vajadzībām.

Ja tas nepieciešams konsekvences labad, tiek ierosināti arī grozījumi attiecīgajās KPR normās.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Vairāk nekā piecus gadus pēc tam, kad Eiropas valstu un valdību vadītāji vienojās par banku savienības izveidi, ir ieviesti divi no tās pīlāriem – vienota uzraudzība un noregulējums, kas attiecībā uz visām finanšu iestādēm Eiropas Savienībā balstās uz vienotā noteikumu kopuma stabilo pamatu. Lai gan ir gūti ievērojami panākumi, ir nepieciešami papildu pasākumi, lai varētu pabeigt banku savienības izveidi, tai skaitā radīt vienu vienotu noguldījumu garantiju shēmu, kas minēta 2017. gada oktobra paziņojumā 2017. gada decembra ceļvedī.

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Regula (ES) Nr. 575/2013 par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV L 176, 27.6.2013., 1. lpp.).

¹¹ Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 680/2014 (2014. gada 16. aprīlis), ar ko nosaka īstenošanas tehniskos standartus attiecībā uz iestāžu sniegtajiem uzraudzības pārskatiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013 (OV L 191, 28.6.2014., 1. lpp.).

Papildus vispusīgajai reformu paketei, ko Komisija ierosināja 2016. gada novembrī (turpmāk “banku reformu pakete”) ierosinātais prudenciālais atbalsta mehānisms ir viens no riskus mazinošiem pasākumiem, ka nepieciešams stiprināt banku nozares izturētspēju, paralēli sagatavojot Eiropas noguldījumu apdrošināšanas sistēmas (ENAS) ieviešanu. Vienlaikus šo pasākumu mērķis ir nodrošināt nepārtrauktu vienotu noteikumu kopumu visām finanšu iestādēm Eiropas Savienībā – gan banku savienībā, gan ārpus tās. Šīs iniciatīvas vispārējie mērķi, kā aprakstīts iepriekš, ir pilnīgi konsekventi un saskanīgi ar ES pamatmērķiem veicināt finansiālo stabilitāti, samazināt iespējamību, ka ir nepieciešams nodokļu maksātāju atbalsts, un samazināt minētā atbalsta apmēru situācijā, kad ir jāveic kādas iestādes neregulējums, un veicināt saskaņotas un ilgtspējīgas saimnieciskās darbības finansēšanu, kas rada augsta līmeņa konkurētspēju un patērētāju aizsardzību.

2. TIESISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Tiesiskais pamats

Ierosināto grozījumu tiesiskais pamats ir tas pats, kas grozāmajam tiesību aktam, proti, LESD 114. pants.

• Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

Pašreizējais ES prudenciālais regulējums neparedz saskaņotu prudenciālo režīmu attiecībā uz NRD. Līdz ar to faktiskais zaudējumu segums attiecībā uz NRD varētu atšķirties bankām dažādās valstīs (tiesību sistēmās), pat ja tām piemīt tāds pats pamatā esošais risks. Tas varētu ierobežot dažādu valstu salīdzināmību kapitāla rādītāju ziņā un mazināt to ticamību. Bankām, kurām ir viens un tas pats risku profils un tā pati valūta, tiktu piedāvāti dažādi finansējuma nosacījumi – atkarībā no tā, kur Savienībā tās atrodas. Tas rada papildu finansiālu sadrumstalotību, kas ierobežo vienu no vissvarīgākajiem ieguvumiem no iekšējā tirgus, proti, saimniecisko risku dažādošanu un dalīšanu pāri robežām.

Tomēr dalībvalstīm ir tikai ierobežotas iespējas ieviest vispārēji piemērojamas un juridiski saistošas uzkrājumu veidošanas prasības. Piemēram, SFPS konkretizēšana ir Starptautiskās grāmatvedības standartu padomes (*IASB*) atbildības joma. Attiecībā uz prudenciālo režīmu minimuma prasības, kas tieši piemērojamas finanšu iestādēm (tai skaitā attiecībā uz NRD, piemēram, atskaitījumi no pašu kapitāla) ir pakļautas maksimālai saskaņošanai visā iekšējā tirgū.

Kompetentās iestādes, kas atbildīgas par finanšu iestāžu uzraudzību Eiropas Savienībā, ir pilnvarotas ietekmēt finanšu iestāžu uzkrājumu veidošanas politiku un paredzēt konkrētas korekcijas pašu kapitāla aprēķinā par katru konkrēto gadījumu (saskaņā ar regulējuma 2. pīlāru), ņemot vērā konkrētās finanšu iestādes apstākļus. Tomēr tās nevar piemērot saskaņotu (minimuma) režīmu visās dalībvalstīs un finanšu iestādēs, nedz sistemātiski, ES mērogā un iedarbīgi risināt jautājumu par potenciāli nepietiekamo uzkrājumu veidošanu attiecībā uz NRD.

Ierosināto pasākumu mērķis ir papildināt spēkā esošos ES tiesību aktus; to vislabāk var panākt ar ES mēroga pasākumiem, nevis ar dažādiem dalībvalstu vai uzraudzības pasākumiem. ES mēroga pasākums, pieņemot tiesību aktu, izraisīs saskaņotu režīmu, kas paredz, ka visas finanšu iestādes, kas uzņēmējdarbību veic (ir reģistrētas) ES, veic pasākumus attiecībā uz zaudējumiem no jaunuzsāktiem riska darījumiem, kas kļuvuši nerezultatīvi, parastajā prudenciālā minimuma līmenī. Šāds prudenciāls atbalsta mehānisms ES mērogā automātiski apturētu NRD apjoma turpmāku pieaugumu bez pietiekama aizdevumu zaudējumu seguma un tādējādi stiprinātu banku finansiālo stabilitāti un spēju kreditēt. ES mēroga pasākumi mazinās potenciālu, netiešu, negatīvu ietekmi Savienības ietvaros. Tas arī palīdzēs stiprināt risku

mazināšanu un panākt vienlīdzīgu konkurences apstākļus iekšējā tirgū, radot visām bankām vienādus apstākļus attiecībā uz NRD piemērojamo prudenciālo režīmu, mazinot liekās atšķirības banku praksē, palielinot salīdzināmību, veicinot tirgus disciplīnu un popularizējot pašāvību uz tirgu.

- **Proporcionalitāte**

Proporcionalitāte (samērīgums) ir neatņemama daļa no ietekmes novērtējuma, kas pievienots šim priekšlikumam. Visi ierosinātie varianti tika atsevišķi novērtēti attiecībā pret samērīguma mērķi, tika izvērtēti arī samērīguma trūkums spēkā esošajos noteikumos nolūkā pēc iespējas samazināt administratīvās un atbilstības nodrošināšanas izmaksas, vienlaikus nodrošinot visai Savienībai kopīgu režīmu.

Priekšlikumā ir izklāstīts saskaņots režīms prudenciālās uzraudzības vajadzībām attiecībā uz NRD, ar ko paredzēts nodrošināt, ka visas finanšu iestādes ES ir ievieš seguma minimuma līmeni attiecībā uz riskiem, kas saistīti ar to NRD. Piemērojamais seguma prasību minimums ņem vērā to, cik ilgi riska darījums ir bijis klasificēts kā nerezultatīvs, nošķir starp nenodrošinātiem un nodrošinātiem NRD, kā arī starp NRD, kuros parādnieka maksājumi kavēti par vairāk nekā 90 dienām un pārējiem NRD. Tādējādi ierosinātais režīms ir samērīgs ar dažādiem riska raksturlielumiem, kas var piemist NRD, un vienlaikus joprojām paredz relatīvi vienkāršu pieeju, ko var viegli piemērot visam spektram. Vissamērīgākais līdzeklis, ar ko var nodrošināt vienlīdzīgu konkurences apstākļus, samazināt regulējuma sarežģītību un novērst neattaisnojamas atbilstības nodrošināšanas izmaksas (piemēram, attiecībā uz pārrobežu darbību), veicina tālāku integrāciju ES tirgū un palīdz likvidēt iespējas voluntāri izraudzīties piemērojamo regulējumu, ir grozījumi spēkā esošajās Savienības normās par pašu kapitāla prasībām.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Tiek ierosināts minētos pasākumus īstenot, izdarot grozījumus Regulā (ES) Nr. 575/2013 un atsaucoties uz vai pilnveidojot spēkā esošās normas minētajā regulā, it īpaši attiecībā uz pašu kapitāla aprēķināšanu.

3. **EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI**

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Komisija 2017. gada novembrī rīkoja mērķtiecīgu apspriešanu, lai novērtētu, vai būtu lietderīgi ieviest prudenciālu atbalsta mehānismu, ar varētu risināt problēmas saistībā ar nepietiekamu uzkrājumu veidošanu attiecībā uz NRD.

Tās mērķis bija iegūt privātā sektora un publiskā sektora ieinteresēto personu viedokļus par prudenciāla atbalsta mehānisma pastāvētspēju, tā iespējamo uzbūvi un iespējamām neparedzētām sekām. Jautājumi attiecās uz visiem trim politikas risinājuma variantiem, kas izvērtēti ietekmes novērtēšanā, kas notika pēc apspriešanas.

Apspriešanas procesā varēja piedalīties visas ieinteresētās personas. Lielākā daļa atbilžu bija no bankām vai banku apvienībām, bet dažas tika saņemtas no uzraudzības iestādēm. Kopumā tika saņemtas 38 atbildes – 29 atbildes no privātā sektora ieinteresētajām personām (tai skaitā no vienas fiziskas personas) un 9 – no publiskā sektora ieinteresētajām personām. Lielākā daļa bija no respondentiem dalībvalstīs, kurās ir augstākais NRD īpatsvars.

Attiecībā uz prudenciālā atbalsta mehānisma uzbūvi lielākā daļa ieinteresēto personu atbalstīja progresīvu samazinājuma attīstību, balstoties uz to, ka tas labāk atzītu aizdotas naudas agrīnu atgūšanu. Tas ir variants, kas atbalstīts priekšlikumā. Daži atbalstīja nošķirumu starp NRD, kuros parādnieks vēl maksā par savām saistībām, un NRD, kuros parādnieks ir maksātnespējīgs. Tas ir atrunāts priekšlikumā.

Ietekmes novērtējuma 2. pielikumā ir apkopotas apspriešanas ietvaros saņemtās atbildes.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Komisija lūdza viedokli no Eiropas Banku iestādes (EBI), kas īsajā termiņā atbildēja uz uzaicinājumu sniegt atzinumu par iespējama prudenciālā atbalsta mehānisma ietekmi. EBI aplēses ir iekļautas ietekmes novērtējumā.

- **Ietekmes novērtējums**

Ietekmes novērtējums¹² tika apspriests ar Regulējuma kontroles padomi, un 2018. gada 17. janvārī tas bez ierunām tika apstiprināts.¹³ Priekšlikumam ir pievienots ietekmes novērtējums, ar ko tas joprojām saskan.

Ietekmes novērtējumā ir aprakstīts pamatscenārijs, kas salīdzināts ar trim iespējamajiem risinājuma variantiem attiecībā uz prudenciāla atbalsta mehānisma ieviešanu, ņemot vērā visus nozīmīgos pieņēmumus. Pamatscenārijā ir ņemts vērā pašreizējais stāvoklis attiecībā uz uzkrājumu veidošanu par NRD, t. i., jauno noteikumu piemērošanu atbilstoši 9. SFPS un kompetento iestāžu esošajām pilnvarām uzraudzības jomā palielināt ar NRD saistīto uzkrājumu veidošanu. Tika izstrādāti divi risinājuma varianti par prudenciālo atskaitīšanu no pašu kapitāla, ja izveidotie uzkrājumi nav pietiekami, izmantojot laikposma beigu pieeju vai pakāpenisku attīstību (kas varētu būt lineāra vai progresīva). Trešais izstrādātais variants paredz diskonta pieeju attiecībā uz nodrošinātiem NRD, ja atbalsta mehānisma aprēķinā tiktu ņemts vērā konkrētais kredītaizsardzība veids, kas izmantots, lai nodrošinātu NRD. Pēc ietekmes novērtējumā veiktās izvērtēšanas tika konstatēts, ka vēlams ir risinājuma variants ir pakāpeniska atskaitīšanas pieeja ar progresīvu attīstību. Salīdzinājumā ar laikposma beigu pieeju šajā variantā var izvairīties no ievērojama domino efekta. Tajā bankām ir arī labākas iespējas panākt kredītaizsardzības izpildi vai atgūt aizdoto naudu dažos pirmajos gados, salīdzinot ar atskaitīšanas lineāro attīstību. Visbeidzot, tiek uzskatīts, ka tas ir mazāk sarežģīts un pamatdarbību apgrūtināošs nekā variants, kas balstīts uz diskonta pieeju.

Kā paskaidrots ietekmes novērtējumā, var uzskatīt, ka izmaksas, kas sagaidāmas saistībā ar prudenciālā atbalsta mehānisms ieviešanu attiecībā uz NRD, kuriem nav izveidoti pietiekami uzkrājumi, ir iespējams segt. Kā liecina EBI aplēses, mediānas ES bankas CET1 rādītāja kumulatīvais samazinājums, kura iemesls ir prudenciāla atbalsta mehānisma ieviešana (kas līdzinās paredzētajam), pēc 20 gadiem sasniegs apmēram 138 bāzespunktus. Tomēr šis rezultāts ierosinātā pasākuma potenciālās ietekmes ziņā joprojām atspoguļo diapazona augšējo robežu, jo pamatā esošie pieņēmumi ir visai konservatīvi (sk. ietekmes novērtējumu), un nav ņemta vērā ietekme no vājākas kalibrēšanas, kas piemērojama konkrētos gadījumos, kad ar NRD saistītie maksājumi visdrīzāk netiks veikti.

¹² Ievietot saiti uz ietekmes novērtējumu.

¹³ Ievietot saiti uz labvēlīgo atzinumu.

Ietekmes novērtējuma ziņojums ir nedaudz grozīts atbilstoši Regulējuma kontroles padomes atzinumā paustajiem ieteikumiem. Kopīgais ievads trim ziņojumiem par NRD ir paplašināts, lai labāk izskaidrotu šo triju ziņojumu savstarpējās sinerģijas. Ir iekļauti papildu argumenti par ES mēroga rīcības nepieciešamību, un ziņojumā ir veiktas izmaiņas, lai labāk atspoguļotu pašreizējo pasākumu, piemēram, 9. SFPS un 2. pīlāra pilnvaru, ietekmi. Ir iekļautas atjauninātas EBI aplēses, kā arī papildināti skaidrojumi par rezultātiem un izmantotajiem pieņēmumiem. Visbeidzot, kvantitatīvās tabulas ir koriģētas atbilstoši atjauninātajām aplēsēm, lai stiprinātu vēlāmā risinājuma varianta izraidītās ietekmes (uz makroekonomiku) kvantificēšanu.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Ar šo iniciatīvu tiek ieviests jauns instruments (seguma prasību minimums attiecībā uz radušamies/sagaidāmiem zaudējumiem no NRD), kas spēkā esošos tiesību aktus papildina, ieviešot jaunu prudenciālo režīmu un integrējot esošos definēto terminu skaidrojumus. Tā uzlabo spēkā esošo tiesību aktu efektivitāti, visā Savienībā nodrošinot standartizētus noteikumus par seguma minimuma līmeni. Jānorāda, ka NRD līmeni ietekmēs arī citas pašreizējās un pagājušās iniciatīvas saistībā ar NRD, tādēļ ir grūti noskaidrot, kāds ieguvums efektivitātes ziņā tiks gūts no katra pasākuma atsevišķi (detalizētāku informāciju sk. ietekmes novērtējuma 3. pielikumā).

Stiprinot banku bilances ar operatīvāku un iedarbīgāku NRD pārvaldību, prudenciāls atbalsta mehānisms tādiem NRD, kuriem nav izveidoti pietiekami uzkrājumi, turpmāk tiks atbalstīta stabilāka kreditēšana. Tieši MVU būtu jāiegūst visvairāk no šīs pozitīvās ietekmes, jo tie no banku aizdevumiem ir atkarīgi vairāk nekā lielas komercsabiedrības.

- **Pamattiesības**

ES ir apņēmusies ievērot augstus pamattiesību aizsardzības standartus un ir parakstījusi plašu konvenciju kopumu cilvēktiesību jomā. Šajā kontekstā priekšlikumā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, konkrētāk, darījumdarbības brīvība, tiesības uz īpašumu, tiesības uz taisnīgu tiesu, personas datu aizsardzība un patērētāju tiesību aizsardzība.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Priekšlikums neietekmē Savienības budžetu.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzības, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Tā kā ar šo priekšlikumu tiks ieviestas izmaiņas pašu kapitāla aprēķinos, kas iekļauti KPR tekstā, tā izvērtēšana tiks veikta minētās regulas uzraudzības ietvaros.

- **Konkrētu priekšlikuma noteikumu detalizēts skaidrojums**

NRD termina skaidrojums – ierosinātais 47.a pants:

Prudenciālā atbalsta mehānisma vajadzībām KPR tekstā tiek iekļauts NRD termina skaidrojums. Tas ir balstīts uz NRD jēdzienu, kas lietots Komisijas Īstenošanas regulā (ES) Nr. 680/2014 un jau tiek plaši izmantots saistībā ar pārskatu sniegšanu uzraudzības vajadzībām. Šajā termina skaidrojumā citstarp ir minēti riska darījumi, kuriem iestājusies saistību neizpilde, kā tie definēti pašu kapitāla prasību aprēķināšanas vajadzībām attiecībā uz

kredītrisku un riska darījumiem, kuriem vērtība samazināta saskaņā ar piemērojamo grāmatvedības regulējumu. Turklāt – un arī atbilstoši Komisijas Īstenošanas regulai (ES) Nr. 680/2014 – ierosinātie grozījumi ieviest stingrus kritērijus par nosacījumiem, ar kādiem riska darījumu var beigt uzskatīt par nerezultatīvu, kā arī par to, kādas sekas regulatīvā ziņā ir pārfinansēšanai un citiem pārskatīšanas pasākumiem.

Prudenciālā atbalsta mehānisma vispārīgais princips – ierosinātais 36. panta 1. punkta m) apakšpunkts un 47.c pants:

Prudenciālais atbalsta mehānisms sastāv no diviem galvenajiem elementiem: i) prasības finanšu iestādēm segt radušos un sagaidāmos zaudējumus jaunizsniegtiem aizdevumiem līdz pat kopīgam minimuma apmēram, tiklīdz šādi aizdevumi kļūst ieņēmumus nenesoši (turpmāk “seguma prasību minimums”), un ii) ja seguma prasību minimums netiek ievērots, no pirmā līmeņa pamata kapitāla (CET1) posteņiem atskaita starpību starp faktiskā seguma apjomu un seguma minimumu.

Seguma prasību minimums palielinās pakāpeniski atkarībā no tā, cik ilgi riska darījums bijis klasificēts kā nerezultatīvs. Ikgadējais seguma prasību minimuma palielinājums ir mazāks pirmajos gados pēc riska darījuma klasifikācijas par nerezultatīvu. Šis pakāpeniskais palielinājums atspoguļo to, ka, jo ilgāk riska darījums ir bijis nerezultatīvs, jo mazāka ir varbūtība, ka tiks atgūtas maksājamās summas.

Par šādiem posteņiem būtu uzskatāms, ka ar tiem ievērota atbilstība seguma prasību minimumam:

a) uzkrājumi, kas atzīti saskaņā ar piemērojamo grāmatvedības regulējumu (turpmāk “kredītriska korekcijas”), t. i., konkrētu un vispārīgu uzkrājumu apmērs, kas izveidots ar aizdevumu saistītu zaudējumu kredītriskam un kas bijis atzīts finanšu iestādes finanšu pārskatos;

b) papildu vērtības korekcijas attiecībā uz patiesā vērtībā novērtētiem aktīviem;

c) citi pašu kapitāla samazinājumi, piemēram, finanšu iestādēm ir iespēja piemērot lielākus atskaitījumus no sava pašu kapitāla, nekā paredzēts regulā; un

d) attiecībā uz finanšu iestādēm, kas risksvērtos aktīvus aprēķina, izmantojot uz iekšējiem reitingiem balstītu pieeju – sagaidāmais regulatīvais zaudējumu samazinājums, kas jau atskaitīts no pašu kapitāla.

Vienīgi tad, ja a)–d) apakšpunktā minēto apmēru kopsomma nav pietiekama, lai ievērotu piemērojamo seguma prasību minimumu, ir piemērojams prudenciālais atbalsta mehānisms. Atskaitīšana nodrošinātu, ka ar NRD saistītie riski tā vai citādi ir pienācīgi atspoguļoti finanšu iestāžu CET1 kapitāla rādītājos.

Nošķirums starp nenodrošinātiem un nodrošinātiem NRD – 47.c panta 2. un 3. punkts:

Ir piemērojamas dažādas seguma prasības – atkarībā no tā, vai NRD tiek klasificēti kā “nenodrošināti” vai “nodrošināti”. NRD vai daļa no NRD, kas segti ar atbilstīgu kredītaizsardzību, kas noteikta KPR tekstā, ir uzskatāmi par *nodrošinātiem*. Turpretī NRD vai daļa no NRD, kas nav segti ar atbilstīgu kredītaizsardzību, ietilpst *nenodrošināto* kategorijā. Aizdevums, kas tikai daļēji segts ar nodrošinājumu, attiecībā uz segto daļu būtu uzskatāms par nodrošinātu, bet attiecībā uz daļu, kura nav segta ar nodrošinājumu – par nenodrošinātu.

Principā nerezultatīviem nenodrošinātiem kredītriska darījumiem un nerezultatīviem kredītriska darījumiem, kas nodrošināti ar nodrošinājumu, varētu piemērot vienādu režīmu. Tomēr abiem riska darījumu veidiem riska ziņā ir atšķirīgas īpašības. Nodrošināti NRD finanšu iestādei visumā ir mazāk riskanti nekā nenodrošināti NRD, jo kredītaizsardzība, ar ko nodrošināts aizdevums, piešķir aizdevējam konkrētu prasījumu uz kādu aktīvu vai pret trešo personu, nesamazinot tā vispārīgo prasījumu pret aizņēmēju, kuram iestājusies saistību neizpilde. Pretstatā tam, ja nenodrošināts aizdevums kļūst ieņēmumus nenesošs, finanšu iestādei parasti nav citu izpildāmu regresa prasījumu kā vien tā pārskatīšana. Vidējie atgūšanas rādītāji nodrošinātiem NRD ir ievērojami augstāki nekā nenodrošinātiem NRD. Tomēr paies vēl kāds papildu laiks, līdz varēs panākt kredītaizsardzības izpildi un attiecīgā gadījumā atsavināt nodrošinājumu. Tādēļ ir nepieciešams, ka kreditējošā banka nenodrošinātiem NRD drīzāk izveido lielāku zaudējumu seguma minimumu nekā nodrošinātiem NRD. Tomēr pēc vairākiem gadiem, kuros piedziņa nav bijusi sekmīga (t. i., nodrošinājumu/galvojumu nebija iespējams realizēt), kredītaizsardzību vairs nevar uzskatīt par iedarbīgu. Šādā gadījumā par nepieciešamu ir uzskatāms arī segums pilnā apmērā no nodrošināto NRD riska darījuma apmēra. Turpmāk būtu jāveicina laikus veikts nodrošināto NRD neregulējums, vairākās dalībvalstīs pastāvīgi īstenojot centienus reformēt maksātspējas sistēmas un izmantojot paātrinātas procedūras par ārpusstiesas piedziņas vēršanu pret nodrošinājumu, kuras paredzētas vienā dienā ar šo priekšlikumu pieņemtajā Komisijas priekšlikumā par direktīvu attiecībā uz kredītu apkalpotājiem, kredītu pircējiem un piedziņu pret nodrošinājumu. Bankas, kuras izmanto ārpusstiesas piedziņas procedūras, parasti pārstrukturē, atgūst vai atsavina savus NRD drīzāk un procentuāli lielākā apmērā. Tās mazāk ietekmētu nepieciešamība palielināt savu zaudējumu segumu attiecībā uz NRD.

Nošķirums starp NRD, kuros parādnieka maksājumi kavēti par vairāk nekā 90 dienām, un citiem NRD – 47.c panta 2. un 3. punkts:

NRD termina skaidrojums ietver gadījumus, kuros uzskatāms, ka parādnieks visdrīzāk nemaksās, lai arī tas faktiski joprojām veic savus regulāros maksājumus. Tā kā finanšu iestāde joprojām saņem no parādnieka maksājumus pilnā apmērā un bez pārmērīgas kavēšanās, ir sagaidāms, ka vispārējais kredītrisks būs mazāks nekā riska darījumiem, kuros parādnieka maksājumi kavēti par vairāk nekā 90 dienām, un šādos gadījumos ir attaisnojoši piemērot mazāk stingru laika grafiku. Konkrētāk, pēc noteiktā laikposma (t. i., pēc diviem gadiem nenodrošināto NRD gadījumā un pēc astoņiem gadiem nodrošināto NRD gadījumā) NRD tiek segti līdz pat 80 % apmērā no riska darījuma vērtības. Un otrādi, ja parādnieka maksājumi saistībā ar jebkurām būtiskām parādsaistībām pret finanšu iestādi ir kavēti par vairāk nekā 90 dienām, ir jāparedz pienākums pēc noteikta laikposma izveidot segumu pilnā apmērā.

Izņēmums attiecībā uz pagātnē piešķirtiem aizdevumiem – 469.a pants

Prudenciālais atbalsta mehānisms būtu piemērojams vienīgi riska darījumiem, kas uzsākti pēc 2018. gada 14. marta, jo no šīs dienas pastāv pietiekama skaidrība par to, kā būtu piemērojams jaunais noteikums. Lai novērstu šā izņēmuma apiešanu, riska darījumiem, kuri uzsākti pirms priekšlikuma pieņemšanas, bet kurus finanšu iestāde pēcāk groza veidā, kas palielina tā kā riska darījuma vērtību, ir jāpiemēro tāds pats režīms kā jaunuzsāktiem riska darījumiem. Pretstatā tam riska darījumiem, kas uzsākti pirms šā priekšlikuma pieņemšanas dienas, būtu jāpiemēro režīms saskaņā ar attiecīgajā laikā spēkā esošajiem noteikumiem, pat ja tie tiek pārfinansēti vai pakļauti citiem pārskatīšanas pasākumiem.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

**ar ko attiecībā uz zaudējumu seguma minimumu nerezultatīviem riska darījumiem
groza Regulu (ES) Nr. 575/2013**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Centrālās bankas atzinumu¹⁴,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu¹⁵,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Vispusīgas stratēģijas izveide attiecībā uz nerezultatīvu riska darījumu (NRD) problēmas risināšanu ir viena no Savienības prioritātēm. Lai gan NRD problēmas risināšana galvenokārt ir banku un dalībvalstu atbildības joma, pašreizējā NRD apjoma samazināšanai un turpmākas NRD pārmērīgas uzkrāšanās novēršanai nepārprotami ir arī Savienības dimensija. Ņemot vērā Savienībā pastāvošo banku un finanšu sistēmu savstarpējo saistību un to, ka bankas darbojas vairākās dalībvalstīs (tiesību sistēmās), pastāv ievērojams potenciāls netiešai negatīvai ietekmei uz citām dalībvalstīm un Savienību kopumā gan ekonomikas izaugsmes, gan finanšu stabilitātes ziņā.
- (2) Vairāk integrēta finanšu sistēma palielinās Eiropas ekonomikas un monetārās savienības noturību pret nelabvēlīgiem satricinājumiem, pārrobežu mērogā atvieglojot privātā sektora veiktu riska dalīšanu, vienlaikus mazinot vajadzību pēc publiskā sektora veiktas riska dalīšanas. Lai sasniegtu šos mērķus, Savienībai ir jāpabeidz banku savienības izveide un jāpilnveido kapitāla tirgu savienība. Ir svarīgi risināt NRD lielā apjoma un to iespējamās turpmākās uzkrāšanās problēmu, lai pabeigtu banku savienības izveidi, jo tā ir būtiska konkurences nodrošināšanai banku nozarē, finanšu stabilitātes saglabāšanai un kreditēšanas stimulēšanai, lai Savienībā radītu jaunas darbvietas un nodrošinātu izaugsmi.
- (3) Padome 2017. gada jūlijā savā dokumentā "Rīcības plāns, kā risināt ienākumus nenesošo aizdevumu problēmu Eiropā" aicināja dažādas finanšu iestādes veikt

¹⁴ OV C [...], [...], [...]. lpp.

¹⁵ OV C [...], [...], [...]. lpp.

pienācīgus pasākumus Savienībā pastāvošās NRD lielā skaita problēmas turpmākai risināšanai. Rīcības plānā ir izklāstīta vispusīga pieeja, kurā galvenā uzmanība pievērsta savstarpēji papildinošu politikas pasākumu kombinācijai četrās jomās: i) banku uzraudzība un regulēšana; ii) pārstrukturēšanas, maksātspējas un parādu atgūšanas regulējuma reforma; iii) otrreizējo tirgu attīstīšana problemātiskiem aktīviem; iv) banku sistēmas pārstrukturēšanas veicināšana. Šajās jomās ir jāveic valsts mēroga pasākumi un attiecīgā gadījumā arī Savienības mēroga pasākumi. Komisija līdzīgus plānus darīja zināmus savā 2017. gada 11. oktobra “Paziņojumā par banku savienības izveides pabeigšanu”¹⁶, kurā tā aicināja apstiprināt vispusīgu pasākumu kopumu INA problēmas risināšanai Savienībā.

- (4) Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Regula (ES) Nr. 575/2013¹⁷ kopā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Direktīvu 2013/36/ES¹⁸ veido tiesisko regulējumu, kas reglamentē prudenciālos noteikumus attiecībā uz finanšu iestādēm. Regula (ES) Nr. 575/2013 citstarp ietver normas, kas tieši piemērojamas finanšu iestādēm to pašu kapitāla apmēra noteikšanas vajadzībām. Tādēļ ir nepieciešams Regulā (ES) Nr. 575/2013 esošos prudenciālos noteikumus attiecībā uz pašu kapitālu papildināt ar normām, kurās paredzēta atskaitīšana no pašu kapitāla, ja NRD nav pietiekoša seguma, izmantojot uzkrājumus vai citas korekcijas. Tas faktiski nozīmētu prudenciāla atbalsta mehānisma radīšanu attiecībā uz NRD, kas vienveidīgi tiktu piemērots visām Savienības finanšu iestādēm.
- (5) Prudenciālajam atbalsta mehānismam nebūtu jāliedz kompetentajām iestādēm izmantot savas pilnvaras uzraudzības jomā saskaņā ar Direktīvu 2013/36/ES. Ja kompetentās iestādes katrā atsevišķā gadījumā pārliecinās, ka neatkarīgi no šajā regulā izveidotā prudenciālā atbalsta mehānisma piemērošanas attiecībā uz NRD konkrētas finanšu iestādes NRD nav pietiekoša seguma, tās var izmantot Direktīvā 2013/36/ES paredzētās uzraudzības pilnvaras, tostarp šīs direktīvas 104. panta 1. punkta d) apakšpunktā minētās pilnvaras.
- (6) Atbalsta mehānisma piemērošanas nolūkā ir lietderīgi Regulā (ES) Nr. 575/2013 iekļaut skaidri formulētus nosacījumus, ar kādiem var klasificēt NRD. Tā kā Komisijas Īstenošanas regulā (ES) Nr. 680/2014 jau noteikti kritēriji attiecībā uz NRD uzraudzības pārskatu sniegšanas vajadzībām, ir lietderīgi NRD klasifikāciju balstīt uz šo esošo regulējumu. Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 680/2014 ietver norādes par riska darījumiem, kuros iestājusies saistību neizpilde un kuri definēti pašu kapitāla prasību aprēķināšanas vajadzībām attiecībā uz kredītrisku un samazinātas vērtības riska darījumiem, kā paredzēts piemērojamā grāmatvedības regulējumā. Tā kā pārskatīšanas pasākumi var ietekmēt to, vai riska darījums tiek klasificēts kā nerezultatīvs, klasifikācijas kritērijus papildina skaidri kritēriji par pārskatīšanas pasākumu ietekmi. Pārskatīšanas pasākumiem var būt dažādi attaisnojumi un sekas, tādēļ ir lietderīgi noteikt, ka līdz ar pārskatīšanas pasākumu, kas veikts attiecībā uz

¹⁶ COM(2017) 592 *final*, 11.10.2017.

¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Regula (ES) Nr. 575/2013 par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV L 176, 27.6.2013., 1. lpp.).

¹⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/36/ES (2013. gada 26. jūnijs), OV L 191, 28.6.2014., 1. lpp.

nerezultatīvu riska darījumu, nebūtu jāizbeidz šā riska darījuma klasifikācija par nerezultatīvu, ja vien nav izpildīti konkrēti, strikti formulēti šādas izbeigšanas priekšnosacījumi.

- (7) Jo ilgāk riska darījums ir bijis nerezultatīvs, jo mazāka ir varbūtība, ka tiks atgūta tā vērtība. Tādēļ tai riska darījuma daļai, kas jāsedz ar uzkrājumiem, citām korekcijām vai atskaitījumiem, laika gaitā būtu jāpalielinās pēc iepriekš noteikta laika grafika.
- (8) Nodrošināti NRD parasti ir saistīti ar mazāku risku nekā nenodrošināti NRD, jo kredītaizsardzība, kas nodrošina aizdevumu, dod finanšu iestādei konkrētas prasījuma tiesības uz aktīvu vai pret trešo personu – papildus finanšu iestādes vispārīgam prasījumam pret aizņēmēju, kam iestājusies saistību neizpilde. Nenodrošināta aizdevuma gadījumā būtu pieejams tikai vispārīgais prasījumam pret aizņēmēju, kam iestājusies saistību neizpilde. Ņemot vērā to, ka nenodrošinātiem aizdevumiem ir augstāks risks, būtu jāpiemēro stingrāks laika grafiks. Riska darījums, kas tikai daļēji ir segts ar nodrošinājumu, attiecībā uz segto daļu būtu uzskatāms par nodrošinātu, bet attiecībā uz daļu, kas nav segta ar nodrošinājumu, – par nenodrošinātu.
- (9) Būtu jāpiemēro dažādi laika grafiki atkarībā no tā, vai riska darījums ir nerezultatīvs tādēļ, ka parādnieks ir kavējis maksājumus par vairāk nekā 90 dienām, vai arī tas ir nerezultatīvs citu iemeslu dēļ. Pirmajā gadījumā seguma prasību minimumam vajadzētu būt augstākam, jo finanšu iestāde ilgā laikposmā no parādnieka nav saņēmusi nekādus maksājumus. Otrajā gadījumā nevajadzētu būt prasībai par pilnīgu segumu, jo joprojām tiek veikta atmaksa vai arī pastāv lielāka varbūtība, ka atmaksa notiks.
- (10) Kad riska darījums tiek klasificēts kā nerezultatīvs tādu iemeslu dēļ, kas nav saistīti ar maksājumu kavēšanu par vairāk nekā 90 dienām, bet pēcāk maksājumi tiek kavēti par vairāk nekā 90 dienām, tam būtu jāpiemēro stingrāks laika grafiks, kāds piemērojams NRD, ar kuriem saistītie maksājumi kavēti par vairāk nekā 90 dienām. Jaunais laika grafiks nebūtu jāpiemēro retroaktīvi; tas būtu piemērojams no dienas, kurā ar riska darījumu saistītie maksājumi kļūst kavēti par vairāk nekā 90 dienām. Tomēr piemērojamajam koeficientam vajadzētu būt tādā, kāds būtu bijis piemērojams, ja riska darījums jau sākotnēji būtu klasificēts kā NRD tādēļ, ka bijis kavējums par vairāk nekā 90 dienām.
- (11) Lai nodrošinātu, ka kredītaizsardzības vērtēšanā par finanšu iestāžu NRD tiek izmantota piesardzīga pieeja, EBI būtu jāapsver nepieciešamība pēc kopīgas metodikas un attiecīgā gadījumā tās izstrāde, it īpaši attiecībā uz pieņēmumiem par atgūstamību un izpildāmību, iespējams, iekļaujot arī prasību minimumu (termiņu ziņā) attiecībā uz atkārtotu vērtēšanu.
- (12) Lai atvieglotu raitu pāreju uz šo jauno prudenciālo atbalsta mehānismu, jaunie noteikumi nebūtu jāpiemēro attiecībā uz riska darījumiem, kas noslēgti pirms 2018. gada 14. marta. Komisija atkārtoti ir paudusi atklātībā savus plānus ieviest prudenciālu atbalsta mehānismu attiecībā uz NRD. No tiesību akta priekšlikuma dienas finanšu iestādēm un citām ieinteresētajām personām vajadzētu būt pietiekamai skaidrībai par to, kā tiks piemērots Komisijas paredzētais prudenciālais atbalsta mehānisms.
- (13) Tādēļ Regula (ES) Nr. 575/2013 būtu attiecīgi jāgroza,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants

Grozījumi Regulā (ES) Nr. 575/2013

- (1) regulas 36. panta 1. punktu papildina ar šādu m) apakšpunktu:
“m) piemērojamo nepietiekama seguma apmēru attiecībā uz nerezultatīviem riska darījumiem.”;
- (2) iekļauj šādu 47.a, 47.b un 47.c pantu:

“47.a pants

Nerezultatīvi riska darījumi

1. Regulas 36. panta 1. punkta m) apakšpunkta vajadzībām termins “risika darījums” ietver jebkuru no šādiem posteņiem, ja vien tie nav iekļauti finanšu iestādes tirdzniecības portfelī:
 - (a) parāda instrumentus, tai skaitā parāda vērtspapīrus, aizdevumus, avansus, naudas atlikumus centrālajā bankā un jebkurus citus beztermiņa noguldījumus;
 - (b) apņemšanos piešķirt aizdevumu, sniegtus finansiālus galvojumus vai citas sniegtas apņemšanās neatkarīgi no tā, vai tās ir atsaucamas vai neatsaucamas.
2. Regulas 36. panta 1. punkta m) apakšpunkta vajadzībām parāda instrumenta kā riska darījuma vērtība ir tā uzskaites vērtība, kas aprēķināta, neņemot vērā nekādas konkrētas kredītriska korekcijas, papildu vērtības korekcijas saskaņā ar 34. un 105. pantu, summas, kas atskaitītas saskaņā ar 36. panta 1. punkta m) apakšpunktu un citus ar šo riska darījumu saistītus pašu kapitāla samazinājumus.
Regulas 36. panta 1. punkta m) apakšpunkta vajadzībām apņemšanās piešķirt aizdevumu, sniegta finansiāla galvojuma vai citas sniegtas apņemšanās kā riska darījuma vērtība ir tā nominālvērtība, kas atspoguļo maksimālo finanšu iestādei piemītošo kredītrisku, neņemot vērā nekādu fondētu vai nefondētu kredītaizsardzību. Konkrētāk,
 - (a) sniegta finansiāla galvojuma nominālvērtība ir maksimālais apmērs, kas galviniekam varētu būt jāmaksā, ja pret to tiktu celta prasība;
 - (b) apņemšanās piešķirt aizdevumu nominālvērtība ir vēl nesaņemtā summa, ko finanšu iestāde ir apņēmusies aizdot.Otrajā daļā minētajā nominālvērtībā neņem vērā nekādu konkrētu kredītriska korekciju, papildu vērtības korekcijas saskaņā ar 34. un 105. pantu, summas, kas atskaitītas saskaņā ar 36. panta 1. punkta m) apakšpunktu, un citus ar šo riska darījumu saistītus pašu kapitāla samazinājumus.
3. Regulas 36. panta 1. punkta m) apakšpunkta vajadzībām kā nerezultatīvi tiek klasificēti šādi riska darījumi:
 - (a) riska darījumi, attiecībā uz kuriem saskaņā ar 178. pantu ir uzskatāms, ka iestājusies saistību neizpilde;
 - (b) riska darījums, kura vērtība saskaņā ar piemērojamo grāmatvedības regulējumu uzskatāma par samazinātu;

- (c) riska darījums pārbaudes laikā saskaņā ar 7. punktu, ja ir noteikti papildu pārskatīšanas pasākumi vai ja tā atmaksa kavēta par vairāk nekā 30 dienām;
- (d) riska darījums tādas apņemšanās veidā, kas, ja to izmantotu, radītu risku, ka atmaksa netiks veikta pilnā apmērā bez nodrošinājuma priekšmeta atsavināšanas;
- (e) riska darījums finansiāla galvojuma veidā, kas saistīts ar risku, ka galvojuma ņēmējs to izmantos, tai skaitā gadījumā, ja pamatā esošais galvotais riska darījums atbilst kritērijiem, pēc kuriem tas uzskatāms par nerezultatīvu.

Punkta a) apakšpunkta vajadzībām, ja finanšu iestādei ir bilancē iekļauti riska darījumi ar parādnieku, kuri kavēti par vairāk nekā 90 dienām un kuri veido vairāk nekā 20 % no visiem bilancē iekļautajiem riska darījumiem ar šo parādnieku, visi bilancē iekļautie un ārpusbilances riska darījumi ar šo parādnieku ir uzskatāmi par kavētiem ilgāk nekā 90 dienas.

4. Riska darījumus, attiecībā uz kuriem nav veikts pārskatīšanas pasākums, vairs neklasificē kā nerezultatīvus 36. panta 1. punkta m) apakšpunkta vajadzībām, ja izpildīti visi šādi nosacījumi:
 - (a) riska darījums atbilst izslēgšanas kritērijiem, kurus finanšu iestāde piemēro, izbeidzot klasificēt saskaņā ar piemērojamo grāmatvedības regulējumu kā darījumu ar samazinātu vērtību un izbeidzot klasificēt saskaņā ar 178. pantu kā darījumu, kuram iestājusies saistību neizpilde;
 - (b) parādnieka stāvoklis ir uzlabojies tiktāl, ka finanšu iestāde ir pārliecinājusies, ka atmaksa drīzāk tiks veikta pilnā apmērā un laikus;
 - (c) parādniekam nav nevienas summas, kuras atmaksas termiņš būtu kavēts par vairāk nekā 90 dienām.
5. Nerezultatīvu riska darījumu saskaņā ar piemērojamo grāmatvedības regulējumu klasificējot kā pārdošanai turētu ilgtermiņa aktīvu, netiek izbeigta tā klasifikācija nerezultatīvu riska darījumu kategorijā 36. panta 1. punkta m) apakšpunkta vajadzībām.
6. Nerezultatīvus riska darījumus, attiecībā uz kuriem tiek veikti pārskatīšanas pasākumi, vairs neklasificē kā nerezultatīvus 36. panta 1. punkta m) apakšpunkta vajadzībām, ja izpildīti visi šādi nosacījumi:
 - (a) riska darījumi vairs neatrodas stāvoklī, kas izraisītu to klasifikāciju par nerezultatīviem saskaņā ar 3. punktu;
 - (b) ir pagājis vismaz viens gads kopš vēlākā no šādiem diviem notikumiem: pārskatīšanas pasākumu piemērošanas sākums vai brīdis, kad riska darījumi klasificēti kā nerezultatīvi;
 - (c) pēc pārskatīšanas pasākumiem nav nevienas summas, kurai kavēta atmaksa, vai finanšu iestāde, balstoties uz parādnieka finansiālā stāvokļa izvērtējumu, ir pārliecinājusies, ka pilnīga un laikus veikta atmaksa saistībā ar šo riska darījumu ir ticama.

Punkta c) apakšpunkta vajadzībām pilnīgu un laikus veiktu atmaksu var uzskatīt par ticamu, ja parādnieks regulāri un laikus ir veicis maksājumus apmērā, kas vienāds ar jebkuru no šādām summām:

- i) ja ir kavēti maksājumi, – summa, kuras samaksa bija nokavēta, pirms tika noteikts pārskatīšanas pasākums;
 - ii) ja kavētu maksājumu nav, – summa, kas norakstīta noteikto pārskatīšanas pasākumu ietvaros.
7. Ja nerezultatīvu riska darījumu vairs neklasificē kā nerezultatīvu (saskaņā ar 6. punktu), šādam riska darījumam piemēro pārbaudes laiku, līdz būs izpildīti visi šādi nosacījumi:
- (a) pagājuši vismaz divi gadi kopš dienas, kurā pārskatītais riska darījums tika pārklasificēts kā rezultatīvs;
 - (b) vismaz pusē no riska darījuma pārbaudes laika ir bijuši regulāri un laikus veikti maksājumi, ar kuriem kopumā samaksāta būtiska pamatsummas vai procentu summa;
 - (c) nevienā no riska darījumiem ar parādnieku maksājumi nav kavēti ilgāk par 30 dienām.

47.b pants

Pārskatīšanas pasākumi

1. Regulas 47.a panta vajadzībām “pārskatīšanas pasākums” ietver arī finanšu iestādes pretimnākšanu attiecībā pret parādnieku, kas piedzīvo vai varētu piedzīvot sava finansiālā stāvokļa pasliktināšanos. Pretimnākšana var nozīmēt zaudējumus aizdevējam, un tas norāda uz jebkuru no šādām darbībām:
- (a) parādsaistību noteikumu un nosacījumu grozījumu, ja šāds grozījums nebūtu piešķirts, ja parādnieka finansiālais stāvoklis nebūtu pasliktinājies;
 - (b) pilnīgu vai daļēju parādsaistību pārfinansēšanu, ja šāda pārfinansēšana nebūtu piešķirta, ja parādnieka finansiālais stāvoklis nebūtu pasliktinājies.
2. Šā panta 1. punkta vajadzībām par pārskatīšanas pasākumiem ir uzskatāmi vismaz šādi:
- (a) jauni līguma noteikumi, kas parādniekam ir labvēlīgāki nekā iepriekšējie līguma noteikumi;
 - (b) jauni līguma noteikumi, kas parādniekam ir labvēlīgāki nekā līguma noteikumi, kurus tā pati finanšu iestāde tajā laikā piedāvā parādniekiem ar līdzīgu riska profilu;
 - (c) no sākotnējiem līguma noteikumiem izrietošais riska darījums pirms līguma noteikumu grozīšanas bija klasificēts kā nerezultatīvs vai būtu ticis klasificēts kā nerezultatīvs, ja līguma noteikumi nebūtu grozīti;
 - (d) pasākums izraisa pilnīgu vai daļēju parādsaistību atcelšanu;
 - (e) finanšu iestāde apstiprina to klauzulu izpildi, kuras parādniekam dod iespēju grozīt līguma noteikumus, un pirms šo klauzulu izpildes riska darījums bija klasificēts kā nerezultatīvs vai būtu klasificēts kā nerezultatīvs, ja šīs klauzulas nebūtu izpildītas;
 - (f) parāda summas piešķiršanas laikā (vai tuvu tam) parādnieks veica pamatsummas vai procentu maksājumus saistībā ar citām parādsaistībām pret to pašu finanšu iestādi, kuras bija klasificētas kā nerezultatīvs riska darījums

vai kuras būtu bijušas klasificētas kā nerezultatīvs riska darījums, ja šādi maksājumi nebūtu veikti;

- (g) līguma noteikumu grozīšana ir saistīta ar atmaksu, kas veikta, pārņemot nodrošinājuma priekšmeta valdījumu, ja šāds grozījums uzskatāms par pretimnākšanu.

3. Šā panta 1. punkta vajadzībām šādi apstākļi norāda uz to, ka varētu būt veikti pārskatīšanas pasākumi:

- (a) vismaz vienreiz trīs mēnešu laikā pirms sākotnējo līguma noteikumu grozīšanas uz tā pamata veicamie maksājumi bija kavēti par vairāk nekā 30 dienām vai būtu kavēti par vairāk nekā 30 dienām, ja šā grozījuma nebūtu;
- (b) kredīta līguma noslēgšanas laikā (vai tuvu tam) parādnieks veica pamatsummas vai procentu maksājumus saistībā ar citām parādsaistībām pret to pašu finanšu iestādi, kuras bija kavētas par 30 dienām vismaz vienreiz trīs mēnešu laikā pirms jaunā aizdevuma piešķiršanas;
- (c) finanšu iestāde apstiprina to klauzulu izpildi, kuras parādniekam dod iespēju mainīt līguma noteikumus, un ar riska darījumu saistītie maksājumi ir kavēti par 30 dienām vai būtu kavēti par 30 dienām, ja šīs klauzulas nebūtu izpildītas.

4. Šā panta vajadzībām parādnieka finansiālā stāvokļa pasliktināšanos novērtē parādnieka līmenī, ņemot vērā visas juridiskās personas, kuras ietilpst parādnieka grupā (koncernā) un uz kurām attiecas grupas (koncerna) grāmatvedības konsolidācija, kā arī fiziskās personas, kas īsteno kontroli pār šo grupu (koncernu).

47.c pants

Atskaitījums attiecībā uz nerezultatīviem riska darījumiem

1. Regulas 36. panta 1. punkta m) apakšpunkta vajadzībām finanšu iestādes nosaka piemērojamo nepietiekama seguma apmēru attiecībā uz nerezultatīviem riska darījumiem, kas atskaitāms no pirmā līmeņa pamata kapitāla posteņiem, b) apakšpunktā noteikto apmēru atskaitot no a) apakšpunktā noteiktā apmēra:

- (a) summa, ko veido:
 - i) nenodrošinātā daļa no katra nerezultatīva riska darījuma, ja tāda ir, reizināta ar piemērojamo koeficientu, kas minēts 2. punktā;
 - ii) nodrošinātā daļa no katra nerezultatīva riska darījuma, ja tāda ir, reizināta ar piemērojamo koeficientu, kas minēts 3. punktā;
- (b) šādu posteņu summa, ja vien tie attiecas uz kādu konkrētu nerezultatīvu riska darījumu:
 - i) konkrētas kredītriska korekcijas;
 - ii) vērtības papildkorekcijas saskaņā ar 34. un 105. pantu;
 - iii) citi pašu kapitāla samazinājumi;
 - iv) attiecībā uz finanšu iestādēm, kas riska darījumu risksvērtās vērtības aprēķina, izmantojot uz iekšējiem reitingiem balstītu pieeju, to summu absolūtā vērtība, kuras atskaitītas saskaņā ar 36. panta 1. punkta d) apakšpunktu un kuras attiecas uz nerezultatīviem riska darījumiem, ja absolūto vērtību, kas attiecināma uz katru nerezultatīvo riska darījumu, nosaka, summas, kas atskaitītas saskaņā ar 36. panta 1. punkta

d) apakšpunktu, reizinot ar sagaidāmo, ar nerezultatīvo riska darījumu saistīto zaudējumu apmēra daļu no sagaidāmo zaudējumu apmēra kopsummas attiecībā uz riska darījumiem, kuriem iestājusies saistību neizpilde, vai attiecīgi riska darījumiem, kuriem nav iestājusies saistību neizpilde.

Nerezultatīva riska darījuma nodrošinātā daļa ir šāda riska darījuma daļa, uz ko saskaņā ar II sadaļas 3. un 4. nodaļu attiecas fondētas kredītaizsardzības vai nefondētas kredītaizsardzības segums.

Nerezultatīva riska darījuma nenodrošinātā daļa atbilst starpībai, ja tāda ir, starp riska darījuma vērtību, kas minēta 47.a panta 1. punktā, un riska darījuma nodrošināto daļu, ja tāda ir.

2. Šā panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punkta vajadzībām piemēro šādus koeficientus:
 - (a) 0,35 attiecībā uz nerezultatīva riska darījuma nenodrošināto daļu piemērojams no viena līdz diviem gadiem ilgā laikposmā pēc tā klasifikācijas par nerezultatīvu, ja parādnieka maksājumi kavēti par vairāk nekā 90 dienām;
 - (b) 0,28 attiecībā uz nerezultatīva riska darījuma nenodrošināto daļu piemērojams no viena līdz diviem gadiem ilgā laikposmā pēc tā klasifikācijas par nerezultatīvu, ja parādnieka maksājumi nav kavēti par vairāk nekā 90 dienām;
 - (c) 1 attiecībā uz nerezultatīva riska darījuma nenodrošināto daļu piemērojams no pirmās dienas otrajā gadā pēc tā klasifikācijas par nerezultatīvu, ja parādnieka maksājumi kavēti par vairāk nekā 90 dienām;
 - (d) 0,8 attiecībā uz nerezultatīva riska darījuma nenodrošināto daļu piemērojams no pirmās dienas otrajā gadā pēc tā klasifikācijas par nerezultatīvu, ja parādnieka maksājumi nav kavēti par vairāk nekā 90 dienām.
3. Šā panta 1. punkta a) apakšpunkta ii) punkta vajadzībām piemēro šādus koeficientus:
 - (a) 0,05 attiecībā uz nerezultatīva riska darījuma nodrošināto daļu piemērojams no viena līdz diviem gadiem ilgā laikposmā pēc tā klasifikācijas par nerezultatīvu, ja parādnieka maksājumi kavēti par vairāk nekā 90 dienām;
 - (b) 0,04 attiecībā uz nerezultatīva riska darījuma nodrošināto daļu piemērojams no viena līdz diviem gadiem ilgā laikposmā pēc tā klasifikācijas par nerezultatīvu, ja parādnieka maksājumi nav kavēti par vairāk nekā 90 dienām;
 - (c) 0,1 attiecībā uz nerezultatīva riska darījuma nodrošināto daļu piemērojams no diviem līdz trīs gadiem ilgā laikposmā pēc tā klasifikācijas par nerezultatīvu, ja parādnieka maksājumi kavēti par vairāk nekā 90 dienām;
 - (d) 0,08 attiecībā uz nerezultatīva riska darījuma nodrošināto daļu piemērojams no diviem līdz trīs gadiem ilgā laikposmā pēc tā klasifikācijas par nerezultatīvu, ja parādnieka maksājumi nav kavēti par vairāk nekā 90 dienām;
 - (e) 0,175 attiecībā uz nerezultatīva riska darījuma nodrošināto daļu piemērojams no trim līdz četriem gadiem ilgā laikposmā pēc tā klasifikācijas par nerezultatīvu, ja parādnieka maksājumi kavēti par vairāk nekā 90 dienām;
 - (f) 0,14 attiecībā uz nerezultatīva riska darījuma nodrošināto daļu piemērojams no trim līdz četriem gadiem ilgā laikposmā pēc tā klasifikācijas par nerezultatīvu, ja parādnieka maksājumi nav kavēti par vairāk nekā 90 dienām;

- (g) 0,275 attiecībā uz nerezultatīva riska darījuma nodrošināto daļu piemērojams no četriem līdz pieciem gadiem ilgā laikposmā pēc tā klasifikācijas par nerezultatīvu, ja parādnieka maksājumi kavēti par vairāk nekā 90 dienām;
- (h) 0,22 attiecībā uz nerezultatīva riska darījuma nodrošināto daļu piemērojams no četriem līdz pieciem gadiem ilgā laikposmā pēc tā klasifikācijas par nerezultatīvu, ja parādnieka maksājumi nav kavēti par vairāk nekā 90 dienām;
- (i) 0,4 attiecībā uz nerezultatīva riska darījuma nodrošināto daļu piemērojams no pieciem līdz sešiem gadiem ilgā laikposmā pēc tā klasifikācijas par nerezultatīvu, ja parādnieka maksājumi kavēti par vairāk nekā 90 dienām;
- (j) 0,32 attiecībā uz nerezultatīva riska darījuma nodrošināto daļu piemērojams no pieciem līdz sešiem gadiem ilgā laikposmā pēc tā klasifikācijas par nerezultatīvu, ja parādnieka maksājumi nav kavēti par vairāk nekā 90 dienām;
- (k) 0,55 attiecībā uz nerezultatīva riska darījuma nodrošināto daļu piemērojams no sešiem līdz septiņiem gadiem ilgā laikposmā pēc tā klasifikācijas par nerezultatīvu, ja parādnieka maksājumi kavēti par vairāk nekā 90 dienām;
- (l) 0,44 attiecībā uz nerezultatīva riska darījuma nodrošināto daļu piemērojams no sešiem līdz septiņiem gadiem ilgā laikposmā pēc tā klasifikācijas par nerezultatīvu, ja parādnieka maksājumi nav kavēti par vairāk nekā 90 dienām;
- (m) 0,75 attiecībā uz nerezultatīva riska darījuma nodrošināto daļu piemērojams no septiņiem līdz astoņiem gadiem ilgā laikposmā pēc tā klasifikācijas par nerezultatīvu, ja parādnieka maksājumi kavēti par vairāk nekā 90 dienām;
- (n) 0,6 attiecībā uz nerezultatīva riska darījuma nodrošināto daļu piemērojams no septiņiem līdz astoņiem gadiem ilgā laikposmā pēc tā klasifikācijas par nerezultatīvu, ja parādnieka maksājumi nav kavēti par vairāk nekā 90 dienām;
- (o) 1 attiecībā uz nerezultatīva riska darījuma nodrošināto daļu piemērojams no pirmās dienas astotajā gadā pēc tā klasifikācijas par nerezultatīvu, ja parādnieka maksājumi kavēti par vairāk nekā 90 dienām;
- (p) 0,8 attiecībā uz nerezultatīva riska darījuma nodrošināto daļu piemērojams no pirmās dienas astotajā gadā pēc tā klasifikācijas par nerezultatīvu, ja parādnieka maksājumi nav kavēti par vairāk nekā 90 dienām.

4. To koeficientu noteikšanas vajadzībām, kuri minēti šā panta 2. un 3. punktā un kuri piemērojami riska darījuma nodrošinātajai vai nenodrošinātajai daļai, ievēro šādus noteikumus:

- (a) ja ar riska darījumu, kas klasificēts kā nerezultatīvs tādu iemeslu dēļ, kuri nav saistīti ar kavējumu par vairāk nekā 90 dienām, saistītie maksājumi pēc tam tiek kavēti par vairāk nekā 90 dienām, tam no dienas, kurā maksājumu kavējums pārsniedz vairāk nekā 90 dienas, piemēro režīmu, kāds tiktu piemērots, ja jau dienā, kurā tas klasificēts kā nerezultatīvs, maksājumi būtu bijuši kavēti par vairāk nekā 90 dienām;
- (b) riska darījumam, kas klasificēts kā nerezultatīvs tādēļ, ka ar to saistīti maksājumi kavēti par vairāk nekā 90 dienām, par tādu uzskata līdz dienai, kad to saskaņā ar 47.a panta 4. un 6. punktu vairs neklasificē kā nerezultatīvu, neatkarīgi no tā, vai parādnieks veicis samaksu kavēto maksājumu apmērā;
- (c) riska darījums, kas klasificēts kā nerezultatīvs tādēļ, ka ar to saistīti maksājumi kavēti par vairāk nekā 90 dienām, un kam pēcāk tiek piemēroti labvēlīgi

pārskatīšanas pasākumi, joprojām uzskatāms par tādu, kuram maksājumi kavēti par vairāk nekā 90 dienām;

(d) to, vai ar riska darījumu saistītie maksājumi ir kavēti par vairāk nekā 90 dienām, konstatē saskaņā ar 178. pantu.

5. EBI novērtē tās prakses variantus, ko izmanto, vērtējot nodrošinātus nerezultatīvus riska darījumus, un tā var izstrādāt pamatnostādnes, kurās precizēta kopīga metodika, tai skaitā iespējams prasību minimums attiecībā uz atkārtotu vērtēšanu (termiņu ziņā) un *ad hoc* metodes, attiecībā uz fondētās un nefondētās kredītaizsardzības atbilstīgo veidu prudenciālo vērtēšanu, piemēram, par pieņēmumiem attiecībā uz to atgūstamību un izpildāmību.

Šīs pamatnostādnes pieņem saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1093/2010 16. pantu.”;

(3) regulas 111. panta 1. punkta pirmo daļu aizstāj ar šādu:

“1. Aktīvu posteņa kā riska darījuma vērtība ir tā uzskaites vērtība, kas atlikusi pēc specifisku kredītriska korekciju, papildu vērtības korekciju saskaņā ar 34. un 105. pantu, summu atskaitīšanas saskaņā ar 36. panta 1. punkta m) apakšpunktu un citu ar aktīvu posteni saistītu pašu kapitāla samazinājumu piemērošanas. I pielikumā minēta ārpusbilances posteņa kā riska darījuma vērtība ir šāda tā nominālvērtības procentuālā daļa pēc specifisku kredītriska korekciju un summu, kas atskaitītas saskaņā ar 36. panta 1. punkta m) apakšpunktu, samazināšanas.”;

(4) regulas 127. panta 1. punktu aizstāj ar šādu:

“1. Jebkura posteņa nenodrošinātajai daļai, ja parādnieks nav izpildījis saistības saskaņā ar 178. pantu, vai – riska darījumos ar privātpersonām vai MVU – jebkura kredīta darījuma, kurā paredzētās saistības nav izpildītas, saskaņā ar 178. pantu nenodrošinātajai daļai piemēro šādu riska pakāpi:

(a) 150 %, ja specifisku kredītriska korekciju un to summu, kas atskaitītas saskaņā ar 36. panta 1. punkta m) apakšpunktu, kopsumma ir mazāka nekā 20 % no riska darījuma vērtības nenodrošinātās daļas, ja šīs specifiskās kredītriska korekcijas un atskaitījumi nebūtu piemēroti;

(b) 100 %, ja specifisku kredītriska korekciju un to summu, kas atskaitītas saskaņā ar 36. panta 1. punkta m) apakšpunktu, kopsumma nav mazāka kā 20 % no riska darījuma vērtības nenodrošinātās daļas, ja šīs specifiskās kredītriska korekcijas un atskaitījumi nebūtu piemēroti.”;

(5) regulas 159. pantu aizstāj ar šādu:

“159. pants

Procedūra attiecībā uz sagaidāmo zaudējumu apmēru

Finanšu iestādes sagaidāmo zaudējumu apmēru, kas aprēķināts saskaņā ar 158. panta 5., 6. un 10. punktu, atskaita no vispārīgām un specifiskām kredītriska korekcijām un papildu vērtības korekcijām saskaņā ar 34. un 110. pantu un citiem pašu kapitāla samazinājumiem saistībā ar šiem riska darījumiem, izņemot atskaitījumus, kas veikti saskaņā ar 36. panta 1. punkta m) apakšpunktu. Diskontus bilances riska darījumiem, kuri nopirkti, kad nav izpildītas to saistības, saskaņā ar 166. panta 1. punktu novērtē tāpat kā specifiskās kredītriska korekcijas. Specifiskās kredītriska korekcijas tādiem riska darījumiem, kuros nav izpildītas saistības, neizmanto, lai segtu paredzamo zaudējumu apmēru citiem riska darījumiem. Vērtspapīroto riska darījumu paredzamo zaudējumu apmēru un vispārīgās un specifiskās kredītriska korekcijas, kas saistītas ar šiem riska darījumiem, šajā aprēķinā neietver.”;

(6) regulas 178. panta 1. punkta b) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

“b) parādniekam ir vairāk nekā 90 dienu kavējums attiecībā uz jebkādam būtiskām kredītsaistībām pret finanšu iestādi, tās mātesuzņēmumu vai jebkuriem mātesuzņēmuma meitasuzņēmumiem. Kompetentās iestādes attiecībā uz riska darījumiem, kuri nodrošināti ar mājokļa nekustamo īpašumu vai MVU komerciālo nekustamo īpašumu, kas ietilpst riska darījumu ar privātpersonām un MVU kategorijā, kā arī attiecībā uz riska darījumiem ar publiskā sektora struktūrām, šo 90 dienu vietā var paredzēt 180 dienas. Šīs 180 dienas nepiemēro 36. panta 1. punkta m) apakšpunkta un 127. panta vajadzībām.”;

(7) iekļauj šādu 469.a pantu:

“469.a pants

Izņēmums no atskaitīšanas no pirmā līmeņa pamata kapitāla posteņiem attiecībā uz nerezultatīviem riska darījumiem

Atkāpjoties no 36. panta 1. punkta m) apakšpunkta, finanšu iestādes no pirmā līmeņa pamata kapitāla posteņiem neatskaita piemērojamo nepietiekama seguma apmēru attiecībā uz nerezultatīviem riska darījumiem, ja riska darījums uzsākts pirms 2018. gada 14. marta.

Ja finanšu iestāde pirms 2018. gada 14. marta uzsākta riska darījuma noteikumus un nosacījumus ir grozījusi tā, ka palielinās finanšu iestādes risks, kas izriet no konkrētā parādnieka, ir uzskatāms, ka riska darījums uzsākts dienā, kurā sākas grozījuma piemērošana, un uz to vairs neattiecas šā punkta pirmajā daļā paredzētais izņēmums.”.

2. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*